

دفتر مقام معظم رهبری
www.leader.ir

ŞƏRİ SUALLARA CAVABLAR / Girov

Girov

Girov

Sual 1684: Bir şəxs bankdan götürdüyü pul borcunun qarşılığında öz evini banka girov qoymuşdur. Amma borcunu verib qurtarmamış vəfat etmiş və onun azyaşlı varisləri də qalan borcu ödəyə bilməmişlər. Nəticədə, bank sözügedən evi müsadirə etmişdir, halbuki, o evin qiyməti borcun məbləğindən neçə dəfə çox idi. Artıq olan bu məbləğin hökmü nədir? Məruhumun azyaşlı varisləri və onların haqqı barəsində hökm nədir?

Cavab: Əgər girov qoyulan şeydən öz borcunu əldə etmək üçün girov götürən şəxsin bu şeyi satmaq icazəsi varsa, həmin şeyi mümkün olan ən yüksək qiymətə satmalıdır. Bu şeyi borcun məbləğindən artıq qiymətə satdığı təqdirdə, borc verdiyi məbləği götürdükdən sonra qalan pulu bu şeyin şəri sahibinə qaytarmalıdır. Buna görə də, sualda qeyd edilənləri nəzərə alaraq, pulun artıq qalanı məruhumun varislərinə çatır.

Sual 1685: Bir şəxs müəyyən məbləğ pulu müəyyən müddətə borc götürüb, borca görə öz mülkünü borc verən şəxsin yanında girov qoya və sonra bu evi ondan müəyyən məbləğə və müəyyən müddətə icarəyə götürə bilərmi?

Cavab: Mülk sahibinin öz mülkünü icarəyə götürməsi məsələsində mövcud olan iraddan əlavə, bu kimi sövdələşmələr sələmli borc almaq üçün işlədilən hiylələrdir. Buna görə də, şəri baxımdan haramdır və düzgün deyildir.

Sual 1686: Bir şəxs başqa bir şəxsdən aldığı borcun qarşılığında öz torpaq sahəsini onun yanında girov qoymuşdur. Bu sövdələşmənin üstündən qırx ildən çox vaxt keçmiş, nəhayət, həm girov qoyan şəxs, həm də girov götürən şəxs vəfat etmişlər. Girov qoyan şəxsin varisləri o vəfat etdikdən sonra girov götürən şəxsin varislərindən həmin torpaq sahəsini dəfələrlə tələb etmişlər. Amma onlar bu tələbi qəbul etməyib, torpaq sahəsinin atadan onlara irs çatdığını iddia etmişlər. Girov qoyan şəxsin varisləri bu torpaq sahəsini onlardan geri ala bilərmi?

Cavab: Əgər sübuta yetsə ki, girov götürən şəxs verdiyi borcu əldə etmək üçün bu torpaq sahəsinə sahibləne bilirmiş və bu torpaq sahəsinin də qiyməti onun verdiyi borc məbləğində və ya daha az məbləğdə olarsa, habelə, bu torpaq sahəsi o vəfat edəndək onun ixtiyarında olarsa, göründüyü qədər onun mülküdür. O vəfat etdikdə isə, onun mirası və varislərinə çatan irs sayılır. Əks təqdirdə, bu torpaq sahəsi girov qoyan şəxsin varislərinə irs çatır və onlar bu torpaq sahəsini girov götürən şəxsin varislərindən tələb edə bilərlər. Girov qoyan şəxsin varisləri də onun borcunu onun öz mirasından girov götürən şəxsin varislərinə ödəməlidirlər.

Sual 1687: Bir evi icarəyə götürən bir şəxs başqa bir şəxsə borclu olduğuna görə bu evi onun yanında girov qoya bilərmi? Yoxsa girovun düzgün olmasında girov qoyulan şeyin girov qoyan şəxsin əmlakı olması şərtidir?

Cavab: Evin sahibinin izni və icazəsi ilə olarsa, maneəsi yoxdur.

Sual 1688: Mən bir şəxsə borclu olduğum üçün öz evimi onun yanında bir il müddətinə girov qoydum və bu barədə müqavilə də yazdıq. Amma müqavilədən kənar olaraq, mən ona vəd etdim ki, ev üç il müddətində onun ixtiyarında olacaqdır. Girovun müddəti

دفتر مقام معظم رهبری
www.leader.ir

barəsində müqavilədə yazılanlar mötəbər sayılır, yoxsa adi bir təklif olaraq mənim ona etdiyim vəd? Girov düzgün olmadığı təqdirdə, girov qoyan şəxsin və girov götürən şəxsin vəzifəsi nədir?

Cavab: Girovun müddəti barəsində müqavilədə yazılanlar, yaxud edilən vəd, yaxud da bu kimi məsələlər meyar götürülmür, əksinə, borc müqaviləsinin özü meyar götürülür. Beləliklə, əgər borcun müəyyən müddətdən sonra qaytarılması şərt qoyulubsa, həmin tarix çatdıqda müqavilə pozulur. Əks təqdirdə, həmin şey girov olaraq qalır və borc qaytarılmayanadək və ya borc verən şəxs öz haqqından keçməyənədək bu şey girovluqdan azad olmur. Sözügedən ev girovluqdan azad olduğu, yaxud girov əqdinin kökdən yanlış olduğu məlum olduğu təqdirdə, girov qoyan şəxs girov qoyduğu şeyi girov götürən şəxsdən tələb edə bilər. Girov götürən şəxsin də həmin şeyi geri qaytarmaqdan imtina etmək və düzgün olan girovun hökmlərini onun barəsində icra etmək haqqı yoxdur.

Sual 1689: Atam təxminən iki il və ya iki ildən bir qədər çox öncə bir neçə qızıl sikkəni bir şəxsdən aldığı borcun qarşılığında ona girov verdi. Ölümündən bir neçə gün əvvəl isə həmin şəxsə bu qızıl sikkələri satmasına icazə verdi, amma onu bu məsələdən xəbərdar edə bilmədi. Atam vəfat etdikdən sonra mən atamın borcu məbləğində pul borc götürüb həmin şəxsə verdim. Məqsədim isə, atamın borcunu ödəmək və onu borcdan çıxarmaq deyildi, əksinə, girov qoyulan qızıl sikkələri ondan alıb başqa bir şəxsin yanında girov qoymaq idi. Amma həmin şəxs qızıl sikkələri mənə təhvil vermək üçün digər varislərin də razılığını şərt qoydu, varislərdən bəziləri isə bu işə icazə vermədi. Beləliklə, mən girov qoyulan qızıl sikkələri təhvil almaq üçün həmin şəxsə müraciət etdim, amma o, qızıl sikkələri verdiyi borcun qarşılığında özünə götürdüyünü iddia edib onları təhvil verməkdən boyun qaçırdı. Bu məsələnin şəri baxımından hökmü nədir? Verdiyi borcu geri aldıqdan sonra girov götürən şəxs girov qoyulan şeyi geri qaytarmaqdan boyun qaçıra bilərmi? Nəzərə alsaq ki, mən atamın borcunu vermək vəzifəsini daşıyırdım və həmin şəxsə verdiyim pul atamın borcu ünvanında deyildi, o, verdiyi borcun qarşılığında bu pulu özünə götürüb, qaytarmaya bilərmi? O, girov qoyulan şeyi geri qaytarmaq üçün digər varislərin razılığını şərt qoya bilərmi?

Cavab: Əgər sözügedən pulu o şəxsə verməkdə məqsəd mərhumun borcunu ödəmək olubdursa, mərhum borcdan çıxmış sayılır, girov qoyulan şey də girovluqdan azad olur və o şəxsin əlində əmanətə çevrilir. Amma həmin şey bütün varislərə aid olduğuna görə, digər varislərin razılığı olmadan varislərdən bəzilərinə verməməlidir. Yox əgər sözügedən pulun mərhumun borcunu ödəmək məqsədilə verildiyi dəqiqləşməzsə, xüsusilə də, əgər girov götürən şəxs bunu iqrar etməzsə, verdiyi borcun qarşılığında bu pulu özünə götürə bilməz. Əksinə, bu pulu ona verən şəxsə - xüsusilə də, əgər pulu geri istəyirsə - geri qaytarmalıdır. Qızıl sikkələr də girov ünvanında onun yanında qalır və varislər mərhumun borcunu ödəyib onu azad etməlidirlər, yaxud da girov götürən şəxsə qızıl sikkələri satmasına və əldə edilən puldan verdiyi borcu götürməsinə icazə verməlidirlər.

Sual 1690: Bir şəxs girov qoyduğu şeyi girovdan azad etməmiş onu öz borcu qarşılığında başqa bir şəxsin yanında girov qoya bilərmi?

Cavab: Əgər girov qoyan şəxs onu birinci girovdan azad etməmiş ikinci girova qoyarsa, birinci girov götürən şəxsin icazəsi olmadan bu iş “füzuli”dir (icazəsiz müqavilə hökmündədir) və (bu işin düzgünlüyü) birinci girov götürən şəxsin icazəsinə bağlıdır.

Sual 1691: Bir şəxs başqa bir şəxsdən müəyyən məbləğ borc almaqdan ötrü öz torpaq sahəsini onun yanında girov qoyur. Amma girov götürən şəxs həmin məbləğdə pulu olmadığını bildirib, pulun əvəzində on baş qoyun verir. İndi hər iki tərəf girovu azad etmək və öz mallarını geri götürmək niyyətindədirlər. Amma girov götürən şəxs təkid edir ki, verdiyi qoyunlar ona qaytarılmalıdır. Şəri baxımdan onun belə bir haqqı varmı?

Cavab: Girov borcun qarşılığında olmalıdır, nəinki borc sonradan verilməlidir. Sualda qeyd olunanlara əsasən, torpaq sahəsi və qoyunlar onların sahiblərinə qaytarılmalıdır.